

HOST NATION SUPPORT AKO SÚČASŤ BEZPEČNOSTI A OBRANY ŠTÁTU

HOST NATION SUPPORT AS PART OF STATE SECURITY AND DEFENSE

Róbert MEDE, Juraj PAGÁČIK

ABSTRACT

Host Nation Support, i.e. support from the host country is civil and military support provided by Host Nation in times of peace, crisis or war to the armed forces and NATO organizations or other armed forces that are the territory of the host country deployed, operating in the territory, from its territory or passing through it. Mutual cooperation within the alliance and its partners creates increased security guarantees for the host country as well as for the neighboring countries of the alliance and partners. The presence of foreign troops or organizations close to NATO is not limited only to the tasks resulting from the main NATO documents, but expands the scope of the presence based on additional bilateral agreements and treaties between individual countries.

Keywords: security, presence, support, interoperability, agreements, contracts

ÚVOD

Členstvo Slovenskej republiky v NATO a EÚ prinieslo zásadnú zmenu bezpečnostnej situácie Slovenskej republiky. Zapojenie sa do systému kolektívnej obrany (NATO) a účasť na spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike EÚ (SBOP EÚ) znamenalo bezprecedentné zvýšenie úrovne bezpečnosti a obrany Slovenskej republiky. Súčasťou členstva Slovenskej republiky v týchto medzinárodných organizáciách je prevzatie spoluzodpovednosti za obranu členských krajín NATO (ČK NATO) a podpora misií a operácií SBOP EÚ.

Poskytovanie podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území hostiteľskej krajiny, angl. Host Nation Support (HNS) je medzinárodným záväzkom Slovenskej republiky. HNS výraznou mierou prispieva k efektívnemu pôsobeniu spojeneckých ozbrojených síl na jej území, resp. pri ich presune na územie iného štátu pri príprave a plnení úloh kolektívnej obrany a úloh medzinárodného krízového manažmentu EÚ zo strany ČK NATO ako aj členských štátov EÚ (ČK NATO/EÚ).

Účelom poskytovania podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území Slovenskej republiky je navrhnúť komplexné systémové opatrenia na úrovni vlády Slovenskej republiky na zabezpečenie poskytovania HNS zo strany Slovenskej republiky v stave bezpečnosti a pri riešení krízových situácií v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky.

1 ANALÝZA SYSTÉMU POSKYTOVANIA HNS

Východiská poskytovania HNS sú integrálnou súčasťou zabezpečenia kolektívnej obrany NATO. Po zhoršení bezpečnostnej situácie vo východnej Európe prijali hlavy štátov a vlád ČK NATO, angl. Heads Of State and Government (HOSG) počas waleského samitu

(2014), tzv. Akčný plán pripravenosti, ktorého cieľom bolo zlepšiť spôsobilosti kolektívnej obrany NATO a zároveň posilniť schopnosť krízového riadenia NATO.

Cieľom tohto plánu bolo výrazné posilnenie spôsobilostí síl rýchlej reakcie NATO prostredníctvom vytvorenia jednotiek veľmi vysokej pripravenosti, angl. Very High Readiness Joint Task Force (VJTF). Zároveň boli na území ČK NATO, nachádzajúcich sa na jeho východnom krídle, vytvorené jednotky na integráciu síl NATO, angl. NATO Force Integration Unit (NFIU), ktorých úlohou je podporovať rýchle a plynulé nasadenie spojenských jednotiek na území hostiteľskej krajiny.

Obrázok 1 Prehľad nasadených síl aliančných partnerov vo východnom bloku NATO

Zdroj: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_119353.htm

Od varšavského samitu (2016) prijalo NATO viacero opatrení na podporu nasaditeľnosti a udržateľnosti spojenských vojsk v rámci celého územia Aliancie. Jedným z dokumentov na podporu týchto opatrení je Plán SACEURa na podporu spojenských vojsk (tzv. Enablement Plan for SACEUR's Area of Responsibility), ktorý bol prijatý na úrovni HOSG na bruselskom samite NATO (2018).

Slovenská republika sa spolu s ostatnými ČK NATO zaviazala dať implementácii tohto plánu najvyššiu prioritu na národnej úrovni. Implementácia tohto plánu vyžaduje komplexný prístup na úrovni vlády Slovenskej republiky, angl. Whole of Government Approach (WGA), vrátane národného plánovania a medzirezortnej spolupráce civilných a vojenských aktérov v čase mieru, krízy a konfliktu. NATO definuje HNS ako civilnú a vojenskú podporu poskytovanú hostiteľskou krajinou v mieri, kríze a konflikte spojenským ozbrojeným silám a organizáciám, ktoré sú rozmiestnené na, operujú na/z, alebo prechádzajú cez jej územie. (NATO 1).

Spojenské ozbrojené sily a organizácie, vrátane ich civilnej zložky, ktorá ich sprevádza, sa podieľajú na spoločnom obrannom úsilí v súlade s ustanoveniami čl. 3 a 5. Severoatlantickej zmluvy. EÚ používa obdobnú definíciu a princípy HNS ako NATO, preto budeme pre potreby realizácie HNS používať terminológiu a implementačný rámec NATO.

Základný medzinárodnoprávny rámec pre HNS vytvárajú Severoatlantická zmluva, NATO SOFA, PpP SOFA, Ottawská dohoda, Parížsky protokol, Zmluva o EÚ, Zmluva o fungovaní EÚ a EÚ SOFA.

Rámcovými dokumentmi upravujúcimi štruktúru a zabezpečenie systému podpory hostiteľskou krajinou ozbrojeným silám členských štátov NATO na území Slovenskej republiky sú Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a NATO (MoU) a Stála technická dohoda VJTF. Ďalšími dokumentmi, ktoré upravujú problematiku poskytovania HNS sú Princípy a politika NATO pre HNS, Doktrína NATO pre HNS (AJP-4.5), HNS pre vojenské operácie pod vedením EÚ a ďalšie štandardizačné dokumenty. (NATO 1).

Obrázok 2 Podpora zo strany hostiteľskej krajiny
Zdroj: Prednáška HNS mjr. Ing. Jana Cehláriková, 2022.

Základný vnútroštátny právny rámec pre vyslovenie súhlasu s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky a prechodom zahraničných ozbrojených síl cez územie Slovenskej republiky predstavuje Ústava Slovenskej republiky, ktorá stanovuje príslušné oprávnenia Národnej rade Slovenskej republiky a vláde Slovenskej republiky.

Základný rámec poskytovania HNS zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území Slovenskej republiky je stanovený zákonom č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Na účely tejto koncepcie sa pod pojmom zahraničné ozbrojené sily prijaté na území Slovenskej republiky chápu zahraničné ozbrojené sily, s ktorých prítomnosťou na území, resp. prechodom cez územie vyslovili súhlas ústavné orgány Slovenskej republiky.

Pre HNS je kľúčová spolupráca a koordinácia medzi NATO, krajinami, ktorých ozbrojené sily pôsobia na území hostiteľskej krajiny a hostiteľskou krajinou. Efektívnosť pôsobenia spojeneckých ozbrojených síl na území ČK NATO je do veľkej miery závislá od kvality a rozsahu podpory zo strany hostiteľskej krajiny. Poskytovanie HNS presahuje kompetencie národných vojenských autorít, a preto vyžaduje prijatie WGA. (NATO 2)

Poskytovanie HNS je plánované na základe identifikovaných požiadaviek spojeneckých ozbrojených síl. Požiadavky na HNS sú determinované plánovaným rozsahom prítomnosti spojeneckých ozbrojených síl (počty osôb, výzbroje, techniky a materiálu) a časovým hľadiskom (čas medzi aktiváciou a príchodom spojeneckých ozbrojených síl a predpokladaná doba poskytovania HNS). Možnosti rozsahu poskytnutia HNS zo strany hostiteľskej krajiny sú ovplyvnené bezpečnostnou situáciou (stav bezpečnosti, resp. čas vojny alebo vojnový stav).

Základné zásady poskytovania HNS:

- a) hostiteľská krajina poskytuje spojeneckým ozbrojeným silám na svojom území v maximálnej možnej miere existujúce národné kapacity a spôsobilosti na zabezpečenie požiadaviek v oblasti HNS,
- b) hostiteľská krajina poskytuje spojeneckým ozbrojeným silám na svojom území tovary a služby za úhradu. Poskytovanie vojenského vybavenia, služieb a priestorov je realizované bezodplatne,
- c) hostiteľská krajina si nebude nárokovať finančné zisky za poskytovanie HNS. Pri poskytovaní HNS sa uplatňujú finančné podmienky stanovené pre poskytovanie tovarov a služieb podľa medzinárodných zmlúv NATO SOFA, Parížsky protokol atď. V súlade so zásadami zmlúv NATO v oblasti nákladov, ktoré vzniknú v zahraničí, tovary a služby poskytované hostiteľskou krajinou za úhradu sa poskytujú za rovnakú cenu a v rovnakom štandarde, ako sú poskytované jej vlastným ozbrojeným silám. Cena tovarov a služieb poskytovaných hostiteľskou krajinou by mala byť v súlade s oslobodením od daní, cla a poplatkov podľa medzinárodných zmlúv, ktorými je hostiteľská krajina viazaná,
- d) spojenecké ozbrojené sily si tovary a služby môžu zabezpečovať aj samostatne formou priameho nákupu alebo s využitím k tomu oprávnenej organizácie/agentúry. (NATO 3).

Požadovaný rozsah poskytovania HNS:

- a) zabezpečenie infraštruktúry (pozemky a objekty, ktorými sú stavby, budovy a zariadenia, elektronické komunikačné siete, informačné systémy a siete, distribučná sústava v elektroenergetike a plynárenstve, zdroje pitnej vody, dopravná infraštruktúra),
- b) dodávky tovarov (potraviny, voda, pohonné hmoty a mazivá, kancelárska technika a materiál, všeobecný materiál),
- c) poskytovanie služieb (stravovanie, ubytovanie, hygienické služby, pranie, likvidácia a zber odpadu, presuny osôb, preprava materiálu, skladovanie materiálu vrátane zbraní a munície, manipulácia s materiálom, opravárenské služby a uvoľňovanie techniky, žienijné a stavebné práce, stráženie a ochrana síl a sprevádzanie, zdravotnícke zabezpečenie, regenerácia síl, ochrana pred požiarmi, komunikačné, informačné a poštové služby, energie, prenájom vozidiel a poskytnutie výcvikových priestorov, strelníc a parkovacích, manipulačných a odstavných plôch). Poskytovanie HNS kladie enormne vysoké nároky na úroveň komplexného zabezpečenia samotnej organizácie a koordinácie poskytovania HNS za účelom efektívneho využitia existujúcich spôsobilostí Slovenskej republiky. Poskytovanie HNS zo strany Slovenskej republiky riadi vláda Slovenskej republiky prostredníctvom ministerstva obrany. (NATO 4).

2 SÚČASNÝ STAV

Poskytovanie HNS v stave bezpečnosti HNS sa poskytuje pri presunoch zahraničných ozbrojených síl cez územie Slovenskej republiky, medzinárodných cvičeniach, resp. inej forme medzinárodnej spolupráce, napr. aktivít smerujúcich k odstrašeniu, prostredníctvom prítomnosti zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky. Na základe požiadavky NATO spracúva ministerstvo obrany informácie o dostupných spôsobilostiach

Slovenskej republiky využiteľných pre potreby operačného plánovania NATO v oblasti HNS, tzv. Katalóg HNS.

Poskytovanie HNS v súčasnosti zabezpečuje ministerstvo obrany a Ozbrojené sily Slovenskej republiky (OS SR) prostredníctvom svojich spôsobilostí, ktoré nie sú z pohľadu plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky postačujúce. V prípade poskytovania HNS pri odstrašovaní potenciálneho protivníka prostredníctvom prítomnosti zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky, resp. realizácie dodatočných požiadaviek NATO na poskytnutie spôsobilostí HNS vzniká potreba na zabezpečenie tovarov a služieb v extrémne krátkom čase (horizont niekoľkých dní).

Z tohto pohľadu sa proces verejného obstarávania komodít pre HNS, ktoré nespádajú pod výnimky zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov javí ako nepostačujúci.

3 POSKYTOVANIE HNS V ČASE VOJNY ALEBO VOJNOVOM STAVE

HNS sa poskytuje spojeneckým ozbrojeným silám pri zabezpečovaní kolektívnej obrany na území Slovenskej republiky, resp. pri ich presune na územie iného štátu pri plnení úloh kolektívnej obrany.

Rozsah poskytovania HNS:

- a) obranná infraštruktúra,
- b) dodávky tovarov na dopĺňanie strát a spotreby a štátnych hmotných rezerv,
- c) dodávky tovarov viazané na uchovanie výrobných schopností u subjektov hospodárskej mobilizácie,
- d) poskytovanie služieb (najmä zdravotnícke, finančné, veterinárne, dopravné, poštové, komunálne a opravárenské služby, elektronické komunikačné služby, výrobná a stavebná činnosť).

Poskytovanie HNS sa riadi príslušnými ustanoveniami zákona č. 319/2002 Z. z. pri príprave a plnení úloh v oblasti podpory obrany štátu prostredníctvom ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy (OÚOŠS), ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestnych orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov a ustanoveniami zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov.

Ozbrojené sily SR definujú požiadavky na zabezpečenie HNS v rámci celkových súhrnných požiadaviek na zabezpečenie obrany štátu v čase vojny alebo vojnového stavu. Tieto požiadavky sú premietnuté do procesov obranného plánovania Slovenskej republiky v rámci podpory obrany štátu a hospodárskej mobilizácie. Kvalita realizácie týchto požiadaviek je závislá od výšky vyčleňovaných finančných prostriedkov ministerstiev a OÚOŠS zabezpečujúcich prípravu a plnenie úloh v oblasti podpory obrany štátu a HNS.

Poskytovanie HNS sa pripravuje už v stave bezpečnosti prostredníctvom opatrení v oblasti obranného plánovania Slovenskej republiky.

Identifikované nedostatky v poskytovaní HNS:

- a) na národnej úrovni nie je vytvorený riadiaci a koordinačný prvok, ktorý by zabezpečil WGA a zároveň plnil úlohu národnej autority pre poskytovanie HNS v stave bezpečnosti a v čase vojny a vojnovom stave,

- b) poskytovanie vojenských spôsobilostí nie je z pohľadu plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky postačujúce na zabezpečenie HNS v požadovanom rozsahu. Z tohto dôvodu je potrebné rozšíriť poskytovanie HNS o dostupné spôsobilosti ďalších ministerstiev, OÚOŠS, ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestnych orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov (ďalej len „civilné spôsobilosti“), ktoré v súčasnosti nie sú zabezpečené. Zároveň je potrebné rozšíriť v stave bezpečnosti možnosti poskytovania HNS zo strany subjektov hospodárskej mobilizácie, podnikateľov a iných právnických osôb,
- c) poskytovanie HNS v prípade odstrašenia potenciálneho protivníka prostredníctvom prítomnosti zahraničných ozbrojených síl, resp. realizácie ich dodatočných požiadaviek na poskytovanie spôsobilostí HNS vytvára tlak na zabezpečenie tovarov a služieb v extrémne krátkom čase. Súčasné znenie zákona č. 343/2015 Z. z. umožňuje promptný nákup tovarov a služieb pre komodity poskytované v rámci HNS len do finančného limitu podlimitnej zákazky, ktorá je však z hľadiska zabezpečenia HNS nedostačujúca,
- d) poskytovanie HNS v stave bezpečnosti pre odstrašenie potenciálneho protivníka presahuje možnosti rozpočtu ministerstva obrany,
- e) nie je zabezpečená dostatočná výška a stabilita finančných prostriedkov ministerstiev a OÚOŠS podieľajúcich sa na príprave a plnení úloh v oblasti podpory obrany štátu a HNS podľa požiadaviek ministerstva obrany.

4 NÁVRH OPTIMALIZÁCIE SYSTÉMU POSKYTOVANIA HNS

Cieľom je navrhnuť komplexné systémové opatrenia WGA na zabezpečenie poskytovania HNS zo strany Slovenskej republiky v stave bezpečnosti alebo v čase vojny a vojnovom stave v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. K tomu je potrebné:

- a) vytvoriť národný riadiaci a koordinačný prvok, ktorý zabezpečí WGA pri poskytovaní HNS (Národná riadiaca a koordinačná skupina pre poskytovanie HNS),
- b) udržiavať aktuálny prehľad o dostupných vojenských a civilných spôsobilostiach Slovenskej republiky využiteľných pre potreby HNS (Národná databáza HNS),
- c) zabezpečiť financovanie poskytovania HNS v stave bezpečnosti a v čase vojny a vojnovom stave podľa požiadavky ministerstva obrany,
- d) upraviť potrebné právne predpisy tak, aby zdefinovali poskytovanie HNS v stave bezpečnosti a umožňovali obstarávanie komodít pre HNS v zrýchlenom režime v súlade so zásadami poskytovania HNS a v súlade s oslobodením od daní, cla a poplatkov podľa platných právnych predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná,
- e) uzatvárať už v stave bezpečnosti zmluvy alebo dohody o spolupráci medzi ministerstvom obrany a vybranými ministerstvami, OÚOŠS, ďalšími orgánmi štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestnymi orgánmi štátnej správy, obcami, vyššími územnými celkami, podnikateľmi a inými právnickými osobami na zabezpečenie plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti poskytovania HNS,
- f) poskytovanie HNS zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území SR bude koordinované s poskytovaním síl a prostriedkov SR v oblasti civilného núdzového plánovania.

4.1 NÁRODNÁ RIADIACA A KOORDINAČNÁ SKUPINA PRE POSKYTOVANIE HNS - NRKS HNS

Na úrovni veliteľstva NATO pôsobí Spoločný riadiaci výbor pre HNS, angl. Joint HNS Steering Committee (JHNSSC), ktorý prostredníctvom koordinačných skupín, angl. HNS Coordination Cells (HNS CC) koordinuje poskytovanie HNS na území jednotlivých ČK NATO. HNS CC tvoria zástupcovia veliteľa NATO, hostiteľskej krajiny, zahraničných ozbrojených síl krajín, ktorých jednotky sa podieľajú na plnení úloh na území hostiteľskej krajiny a NFIU.

Na zabezpečenie komplexného poskytovania HNS na celom území Slovenskej republiky bude vládou Slovenskej republiky zriadená nestála Národná riadiaca a koordinačná skupina pre poskytovanie HNS (NRKS HNS), ktorá bude národnou autoritou pre poskytovanie HNS. NRKS HNS bude spolupracovať s aliančnými orgánmi pre HNS (JHNSSC, HNS CC) a poskytovať im podporu. Na zabezpečenie plnenia úloh v súvislosti s prípravou a poskytovaním HNS si vybrané ministerstvá a OÚOŠS vytvoria vlastné riadiace koordinačné skupiny (RKS HNS), ktoré budú plniť úlohy vydané NRKS HNS.

Vedúci RKS HNS bude zároveň členom NRKS HNS. NRKS HNS bude riadiť predseda. Stálym tajomníkom NRKS HNS bude predstaviteľ ministerstva obrany. Predseda aktivuje činnosť NRKS HNS na základe žiadosti ministerstva obrany. V čase, keď NRKS HNS nebude zasadať, ministerstvo obrany koordinuje poskytovanie HNS prostredníctvom vedúcich RKS HNS. Za účelom zvýšenia informovanosti obyvateľstva a predchádzaniu dezinformáciám a škodlivej propagande v súvislosti s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl prijatých na území Slovenskej republiky bude NRKS HNS využívať nástroje strategickej komunikácie.

4.2 NÁRODNÁ DATABÁZA HNS

Za účelom komplexného posúdenia možností poskytovania HNS zo strany Slovenskej republiky bude prostredníctvom ministerstva obrany vytvorená národná databáza HNS, ktorá bude obsahovať prehľad vojenských a civilných spôsobilostí Slovenskej republiky (infraštruktúra, ako aj tovary a služby, ktorými disponujú ministerstvá a OÚOŠS, resp. nimi určené subjekty, ďalšie orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestne orgány štátnej správy, obce a vyššie územné celky, podnikatelia a iné právnické osoby, určené ako subjekt hospodárskej mobilizácie) využiteľné pre potreby HNS. Do databázy môžu byť zahrnutí podnikatelia a iné právnické osoby, ktorí nie sú určení ako subjekt hospodárskej mobilizácie (dodávatelia tovarov a poskytovatelia služieb) a ktorí o zaradenie do databázy prejavia záujem na základe nastavených kritérií a požiadaviek. Databáza bude aktualizovaná jedenkrát ročne, resp. podľa rozhodnutia ministerstva obrany.

4.3 FINANCOVANIE HNS FINANCOVANIE

Poskytovanie HNS pri presunoch spojeneckých ozbrojených síl cez územie Slovenskej republiky a medzinárodných cvičeniach bude finančne zabezpečené prostredníctvom ministerstva obrany. Financovanie poskytovania HNS pre iné formy medzinárodnej spolupráce (napr. odstrašenie potenciálneho protivníka) bude zabezpečené na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky, resp. Národnej rady Slovenskej republiky. Vybrané ministerstvá, OÚOŠS, resp. nimi zriadené subjekty, ďalšie orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestne orgány štátnej správy, obce a vyššie územné celky dodávajú tovary a poskytujú služby spojeneckým ozbrojeným silám na základe dohody s ministerstvom obrany.

Podnikatelia a iné právnické osoby oprávnené na podnikanie dodávajú tovary a poskytujú služby spojeneckým ozbrojeným silám na základe zmluvy s ministerstvom obrany. Predmetné tovary a služby môžu byť obstarané spojeneckými ozbrojenými silami aj samostatne formou priameho nákupu alebo s využitím k tomu oprávnenej organizácie/agentúry. Náklady, ktoré vzniknú pri poskytovaní HNS uhrádzajú štáty, ktorých jednotky sa podieľajú na plnení úloh na území hostiteľskej krajiny, prostredníctvom úhrady ministerstvu obrany.

Na zabezpečení obrany štátu v čase vojny alebo vojnového stavu sa ministerstvá a OÚOŠS podieľajú prostredníctvom vykonávania opatrení v oblasti podpory obrany štátu vrátane HNS. Príprava a rozvoj podpory obrany štátu sa realizuje už v stave bezpečnosti. Ministerstvá a OÚOŠS si na plnenie týchto úloh, v rámci procesu obranného plánovania, budú plánovať dostatočné finančné prostriedky vo svojich rozpočtoch. Financovanie poskytovania HNS pre spojenecké ozbrojené sily v čase vojny alebo vojnového stavu bude realizované prostredníctvom vojnového štátneho rozpočtu.

4.4 ÚPRAVA VNÚTROŠTÁTNEHO PRÁVNEHO RÁMCA

Ministerstvo obrany bude iniciovať úpravu niektorých všeobecne záväzných právnych predpisov pre danú oblasť tak, aby zadefinovali poskytovanie HNS v stave bezpečnosti, zlepšili možnosť využívať spôsobilosti subjektov hospodárskej mobilizácie pre účely HNS a umožnili obstarávanie pre HNS mimo rámca zákona č. 343/2015 Z. z. v súlade so základnými zásadami poskytovania HNS a v súlade s uplatňovaním pravidiel oslobodenia tovarov a služieb od cla, dane z pridanej hodnoty a/alebo spotrebnej dane a poplatkov podľa platných právnych predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Podľa potreby môžu aj iné ministerstvá alebo OÚOŠS iniciovať úpravu právnych predpisov za svoju oblasť pôsobnosti vo väzbe na danú problematiku, ak nie je ich úprava zapracovaná v Pláne implementácie poskytovania podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území Slovenskej republiky (Plán implementácie poskytovania HNS).

Ministerstvo obrany uzatvorí podľa potreby dohody s vybranými ministerstvami, OÚOŠS, ďalšími orgánmi štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestnymi orgánmi štátnej správy, obcami, vyššími územnými celkami, resp. zmluvy s podnikateľskými subjektmi v ich pôsobnosti a podnikateľmi a inými právnickými osobami na zabezpečenie implementácie plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti poskytovania HNS. Dotknuté ministerstvá a OÚOŠS v súčinnosti s ministerstvom obrany vytvoria mechanizmy, aby zmluvné vzťahy so subjektmi hospodárskej mobilizácie mohli byť využívané pre potreby HNS aj v stave bezpečnosti (tranzity, medzinárodné cvičenia a iné).

Predmetom dohôd alebo zmlúv bude najmä:

- a) Poskytovanie dostupných civilných a vojenských spôsobilostí Slovenskej republiky na základe požiadavky ministerstva obrany.
- b) Vykonávanie dohôd alebo zmlúv bude mať za cieľ hospodárne a efektívne využívanie verejných zdrojov pre plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky.
- c) Poskytovanie vojenských spôsobilostí v stave bezpečnosti, v čase vojny a vojnovom stave bude realizované prostredníctvom ministerstva obrany a ozbrojených síl SR.
- d) Poskytovanie civilných spôsobilostí v stave bezpečnosti bude realizované prostredníctvom uzatvorených dohôd a zmlúv.
- e) Poskytovanie civilných spôsobilostí v čase vojny a vojnovom stave bude realizované v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

ZÁVER

Predmetom príspevku je pripraviť sumárne požiadavky, systematické zmeny a chronológiu činností pre spracovanie koncepcie HNS. Práve koncepcia bude predstavovať komplexné systémové riešenie poskytovania HNS na národnej úrovni v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. Za realizáciu koncepcie zodpovedá vláda Slovenskej republiky v spolupráci s vybranými ministerstvami a OÚOŠS, ďalšími orgánmi štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, miestnymi orgánmi štátnej správy, obcami a vyššími územnými celkami. Spomínané inštitúcie zabezpečia jej implementáciu vo svojej pôsobnosti vypracovaním nových alebo aktualizáciou už vydaných všeobecne záväzných právnych predpisov, plánovacích dokumentov, zmlúv a iných dokumentov. Predmetné zmeny musia byť v súlade s Plánom implementácie poskytovania HNS a vykonávaním stanovených opatrení (odborné, organizačné, personálne, finančné a iné) na zabezpečenie realizácie úloh vyplývajúcich z tejto koncepcie. Koncepciu HNS bude potrebné priebežne aktualizovať pri významných zmenách východísk poskytovania HNS.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

NATO 1: *AJP-4.5 (Allied Joint Doctrine for Host-Nation Support), Memorandum of Understanding Between Ministry of Defence of the Slovak Republic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation Regarding the Provision of Host Nation Support for the Execution of North Atlantic Treaty Organization Operations and Exercises*. 2018. NATO Standardization Office.

NATO 2: *Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Slovak Republic and Supreme Headquarters Allied Powers Europe and Headquarters, Supreme Allied Commander Transformation regarding the provision of host nation support for the execution of North Atlantic Treaty Organization operations and exercises*. 2011. NATO Standardization Office.

NATO 3: *Technical Arrangement between Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) and the Ministry of Defence of the Slovak Republic regarding the provision of host nation support for activities concerning Allied Forces in the context of Very High Readiness Joint Task Force (VJTF)*. 2018. NATO Standardization Office.

NATO 4: *MC 334 NATO Principles and Policies for Host Nation Support*. 2018 NATO Standardization Office.

Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

pplk. Ing. Róbert MEDE
Štáb pre podporu operácií GŠ OS SR
Generálny štáb OS SR
Kutuzovová 8
Bratislava
Tel: +421 960 305 120
Email: robert.mede@mil.sk

mjr. Ing. Mgr. Juraj PAGÁČIK
Katedra logistického zabezpečenia
Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefanika
Demänová 393
031 01 Liptovský Mikuláš
Tel: +421 908 200 328
Email: juraj.pagacik@aos.sk